

Necatigil'den 77 yıllık taze sesler

İBRAHİM DEMİRCİ

Behçet Necatigil'in Vaktin Zulmüne Karşı Yazmak - Düzyazılar III kitabı, yazarın sağlığında kitaplarına girmemiş, süreli yayınlarda, yıllıklarda kalmış yazı, söyleşileri içeriyor. 10 sayfalık kitabın beni en çok heyecandıran bölümü, "Bir Adamın Kuruntuları" üst başlığını taşıyan metinler oldu. Necatigil'in kızı Ayşe Sarısayın, "denemeler", Necatigil'in kendisi ise "lirik (!) nesirler" demeyi uygun görmüş.

Behçet Necatigil'in bütün eserlerini yayımlayan **Yapı Kredi Yayınları**, şairin külliyyatına bir **kitap** daha ekledi: Vaktin Zulmüne Karşı Yazmak / Düzyazılar III. Serenad Demirhan'ın hazırladığı kitabın başında Necatigil'in kızı Ayşe Sarısayın'ın bir önsözü bulunuyor. Zonguldak Dönemi, Yazılar, Söyleşiler, Soruşturmalar biçiminde bölümlenmiş kitabın sonunda Hazırlayanın Notları ve Dizin de yer alıyor. 310 sayfalık kitabın beni en çok heyecandıran bölümü, "Bir Adamın Kuruntuları" üst başlığını taşıyan metinler oldu. 11 Şubat 1942 tarihli Yeni Zonguldak gazetesinde "Rihtima Doğru" ile başlayan bu metinler için Ayşe Sarısayın, "denemeler", Necatigil'in kendisi "lirik (!) nesirler" demeyi uygun görmüş. Bu dokuz kısa metin bence yazarın tanımı olan "kuruntu"yu da, önsözde dile getirilen "hayli karamsar, yalnızlık ve umutsuzluk yüklü yansımalar" nitelemesini de aşan ve belki 50'ler hikâyeciliğini müjdeleyen metinler.

KUÇUK AĞAÇ: BUYUK MASAL

Bir baharın eşliğinde, 1 Nisan 1942 tarihli Yeni Zonguldak gazetesinde yayımlanan "Küçük Ağaç", her yaştan çocuğun zevkle okuyacağı büyük bir masal bence. Çocuk **kitapları** da yayımlayan **Yapı Kredi Yayınları**, bu harika metni, elbette Türkçesine hiç dokunmadan ve resimlendirerek okurlara ulaştırmalı. "Sis, boş sokaklara bir çığ gibi düşmeyegörsün, elektrik direklerinde lambalar hemen sönerdi." cümlesiyle başlayan bu masalın sevinç ve umut yüklü bir sonu vardır: "Küçük Ağaç! Beyaz çiçekli elbisen ne kadar yakıştı. Bahar seni daha bekletmez sanırım." (s. 23).

OKUMA YAZMA SORUNLARI

"Buğulu Camlar" başlıklı metnin son bölümünde "... bir insan görür görmez susan bir masal pancoru gibi camlar hülyalarını usufcacık bıraktılar. (s. 18)" ibaresini okurken "pancor" kelimesinin yazar

tarafından Eski Türk harfleriyle "pancur" şeklinde yazılmış olduğu hâlde mürettip (dizgici) tarafından "pancor" okunup yazılmış olabileceğini düşündüm.

"Şehirden Kaçmak-Şehre Sığınmak" başlığını taşıyan metinde halk şairinin "yarının elinden tutup dağlara çıkmak arzusunu" taşıdığından söz edilir (s. 29). Necatigil'in burada Erzurumlu Emrah'ın "Tutam yâr elinden tutam / Çıkam dağlara dağlara" diye başlayan türküleşmiş şiirini hatırlatmak istediği bellidir. "Yarının elinden tutup dağlara çıkmak" yerine "yarının elinden..." yazılmış olması da mürettibin marifeti olmalı.

"Ray kenarlarında dökülmüş, traversler üstünde kalmış kömürleri toplayan çocuklarla, baharın geciktiğine dair laf attık." (s. 21) ve "Murat Uraz'ın, bu mevzularda laf atmış şahıslardan ara sıra istifade ettiğini..." (s. 40) ibarelerinde geçen "laf atmak" da aslında "laf etmek" olsa gerek.

Abdülhak Hâmid'den söz ettiği yazıda "geçiş durumu edebiyatı"nın (s. 54) "geçiş devri / dönemi edebiyatı" olduğunu sanıyorum.

SERENAD'IN GIYDIRDIĞI İKİ SAPKA

Şair Osmanlı Padişahları adıyla yayımlanan bir **kitap** hakkında Necatigil'in kaleme aldığı yazıda "Şuâra tezkireleri"ni görünce (s. 43)

Vaktin Zulmüne
Karşı Yazmak -
Düzyazılar III
Behçet Necatigil
Yapı Kredi Yayınları
2019
312 sayfa

gülümsemem. "Keşke Serenad Demirhan o şapkayı giydirmeseydi!" dedim. "Şair" kelimesinin çoğulu olan "şuâra" kelimesinin son hecesi uzundur, bir şapka konacaksa son "a" üzerine konmalı: şuarâ. Benzer kelimeler: ulema, fukaha, suleha, fukara, ukalâ, zurefa, hukema, vüzera...

Serenad Demirhan, Behçet Necatigil-Kâmurân Şîpal mektuplaşmalarını içeren ve Dar Bir Çember adıyla yine **YKY** tarafından 2018 yılında yayımlanan **kitapta** da benzer bir yanlış şapka giydirmiş idi. Kâmurân Şîpal, bir mektubunda "Birinci hikâyede maniyi esas tutmuştum. Bu ikincisinde esas tereddüt olacak." (s. 46) yazdığı hâlde o, tutup "... mâniyi esas tutmuştum." (s. 47) şekline sokmuştu. Sözü edilen hikâyeler elimizde olmadığı için "mani" mi "mâni" mi olduğuna karar veremeyiz. Bu durumda yazarın imlâsını esas almak gerekir.

ANLAMLI BİR SEHİV

Behçet Necatigil, "1962'de Şiirimiz" başlıklı çalışmasının "Yahya Kemal'den Necip Fazıl'a kadar" ara başlıklı IV. Bölümünde Yahya Kemal'in Kendi Gök Kubbemiz adlı eserinden söz ederken, "onda şairin hece şiirleri derlenmişti." (s. 121) demiştir. Yahya Kemal'in "aruz şairi" olduğunu, o kitabında da sadece "Ok" adlı şiirini heceyle yazıldığını

Behçet Necatigil elbette bilir ve bu bilgiyi öğrencilerine de yıllarca aktarmış olmalıdır. Fakat burada zihni ve kalemi sürçmüş ve "hece şiirleri" deyivermiştir. Bu sürçmede cumhuriyetin ilk yıllarındaki hece hâkimiyetinin de payı vardır. Burada Osman Özbahçe'nin inceleme ve eleştirisi **kitaplarını** da hatırladım, size de hatırlatmak isterim.

Düzyazılar III, yayıncılık, dergiler, Balkanlar, Alman Edebiyatı, çeviri, ödüller, şiir, gelenek gibi pek çok konuda pek çok bilgi ve ayrıntı içeren, zengin bir **kitap**.

Sait Faik Hikâye Armağanı seçiciler kurulu üyesi Behçet Necatigil'in 1965 yılında ödülün Tanık Buğra'ya verilmesini önerdiğini biliyor muydunuz?

Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü'nün ilk üç baskısında Suad Derviş'in yer almayışından üzüntü duyan Behçet Necatigil'in ona bir mektup yazarak biyografisini istediğinden haberini var mıydı? Suad Derviş'in cevabi mektubunda yazdıklarına şaşmamak mümkün mü?

